

Crețu: Asta vom și face. Deci, o prima observație și cerință este revederea personajului Alexandra. Sa i se pună două-trei scene, replici care să sune pozitiv.

Sandulescu: Exact! Și fara atîția dolari. Ea vorbește numai de avere, de dolari. In piesa asta toți vor dolari. Pe noi nu ne interesează dolarii, tovarăși. Noi sintem aici, la granița țării, și trebuie să fim vigilenți, să facem o educație sanatoasă oamenilor.

Instructorul C.C.: Ce mesaj aduce această piesă? Toți vor dolari și toți îl statuează pe Dabija să plece în America. De ce se spune că familia americană a fost blestemată?! (Nu e replică din piesa mea!)

Toia: (Sunte că batalia poate fi pierdută și face o pledoarie pentru spectacol) E o noapte în care niște oameni discută și descoperă niște adevăruri despre ei și despre lumea lor, niște adevăruri ale istoriei. Sint și ei eroi de mare frumusețe și profunzime umană, ca profesorul de istorie, Dabija și fiul său. Chestiunea cu dolarii e o gluma a autorului, care și caracterizează mai bine personajele. Americanca trebuie ușor restusată. Se poate renunța la cîteva replici. Spectacolul este o fierbinte dezbateră despre timpul și oamenii noștri și sint convinși a avea adecenta la public. **Bradu: Reiese îndreptățit că piesa trebuie nu rescrisă, mai reconstruită, asta ar presupune un alt spectacol, ci revăzută în doua trei părți mai delicate. Piesa trebuie doar curățită, zic eu, de cîteva replici...**

Sandulescu: Lasa-mă, dragă, cu curățitul! Nici nu știm cînd se petrece piesa. În ce an?

Eu: Piesa citită și ascultată cu atenție explică totul. Exista o replică: „Carter, curierul nostru pentru Orientul Mijlociu, a cumparat la Camp David pacea pe dolari”. Iata o datare exactă!

Sandulescu: Nu e de-ajuns. Apoi toți (inexact) oți își înseală nevestele, toți îl statuează pe Dabija să plece în America. Acum cînd tot Vestul ne denigrează, noi jucăm o asemenea piesă?! E posibil? Cu asemenea slături? Oamenii să plece din țara asta? Așa-i educăm? Repet, acum cînd sintem denigrați.

Eu: Sper că nu din cauza piesei mele ne denigrează Vestul.

Crețu: Sa lasăm ironiile. După tot ce s-a spus aici cu obiectivitate și cele mai bune intenții, îi mulțumim tovarăsei Sandulescu pentru autorul dat și pentru prezența, trebuie spus, a piesa revăzută pe ici pe colo poate duce la un bun spectacol. Piesa și spectacolul au părți foarte bine realizate artistic...

Sandulescu: Sa nu ne grabim, problemele nu-s rezolvate. Nu ma interesează părțile bune, ci alea rele. Sa n-o vad pe americanca!

Se discută mult și aiurea, notez ceea ce mi se pare interesant sau șocant. Imi vine să mă ridic și să plec pur și simplu. In cele din urmă spun și eu cîteva cuvinte.

Pe urmă, minime înțeluri sint clare. Piesa este a mea, spectacolul al dumneavoastră. În la piesă și o vreau cum s-a jucat la Cluj, Baia Mare... Ce vor spune spectatorii care o știu, văzînd...varianta orădeană!

Sandulescu: Nu ne interesează! Fiecare județ are răspunderile și sarcinile lui. Nici nu vreau să știu cum s-a jucat în alta parte.

Eu: Dacă doriți această variantă cu înlocuitori o puteți juca. Eu nu tai, nu schimb, nu scot o virgulă. Nici nu vreau, nu pot și nici timp nu am. Azi e vineri, luni ma voi interna în spital pentru o intervenție chirurgicală. Sint și așa destul de trist. Ma vad peste cîteva ani în fata altei comisii ideologice, care imi va cere să fac din americanca un personaj pozitiv sau să fie un barbat, nu o femeie.

Crețu: Fara glume, tovarăși! Căcoveanu, timpul nostru și al tovarășilor e prețios, dumnealor vor să ne ajute. Eu propun să se lucreze pe text... Va înțelegeți cu Bradu, cu tovarăsa Toia, cu secretara literară și chiar în după-amiaza asta puteți întocmi o variantă nouă.

Sandulescu: Una sanatoasă. Nu puteți lucra cîteva ore și să am pe mine o variantă?!

Eu: Repet, nu pot și nici nu vreau. O piesă nu se poate juca după contexte și anotimpuri, într-un fel vara și altfel iarna, într-un fel la Cluj și cu totul altfel la Oradea.

Sandulescu: (Nervoasă) Vrem o variantă îmbunătățită. Căstiga și piesa dumneavoastră. Și va propun ceva, tovarăși: în final americanca să moară, să nu se mai întoarcă acasă. Autorul poate găsi o soluție ca ea să nu mai existe. Piesa ar fi mai pozitivă.

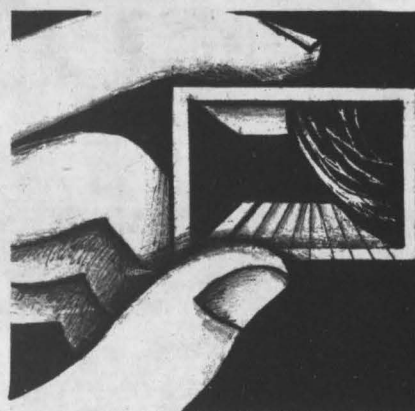
Bradu: Trebuie să-l înțelegem și pe autor, e bolnav, nu ne poate ajuta. Cu permisiunea dumnealui, eu, împreună cu Nicoleta Toia și cu secretara literară, dacă dînsul e de acord, vom revede textul. Nu putem pierde un spectacol la care actorii au lucrat cîteva luni...

Sandulescu: Bine, luni să am textul îmbunătățit pe masă!

Mi se spune că pot pleca. Pentru prima oară particip la o vizionare atît de... Spuneti-mi cum vreți! Ei ramin. Ce mai discută? Nu ma interesează. În tren, spre Cluj, ma întreb dacă am visat sau a fost realitate? Da, a fost o realitate din cea mai umană și democratică orînduire cu putință! Cîteva luni mai tîrziu am văzut spectacolul. Bradu și Nicoleta Toia au mai introdus din replicile tăiate. Și n-au omorît-o pe americanca. Ce mai faceți, tovarăsa Sandulescu? Nu va e dor de o vizionare?! Pe cine ați mai omorî?!
VIOREL CACOVEANU

a. grand

ȘEHEREZADA LA TEATRU

Demult și nu prea, pe vremea cînd televiziunea emitea două ore pe zi și încerca să strecoare, printre imagini cu strunguri, războaie de țesut și combine în lan, și cite un film comprimat, acceptam, de voie-de-nevoie, soluția reprezentăției de teatru servite sub formă de felii, ca pe o dovadă a ingenioasei strădanii a redacției de teatru în studio de a oferi totuși ceva telespectatorilor iubitori ai acestei arte, spre a nu lăsa să li se stingă speranța în revenirea la normal. Astăzi, însă, cînd numărul orelor de emisie a ajuns la douăsprezece numai pe programul I și cînd e loc și timp pentru interminabile teletopuri, perpetuarea acestei formule este de-a dreptul anticulturală. Un exemplu: excelentul spectacol *Stilpii societății* de Henrik Ibsen, într-o distribuție de zile mari (Gina Patrichi, Victor Rebengiuc, Silvia Popovici, Virgil Ogășanu, Traian Stănescu, Mariana Burluiță), a fost programat și reprogramat sub titulatura de „teatru serial”, de-a lungul mai multor săptămîni din lunile iunie-iulie. Ce altceva poate face spectatorul, în aceste condiții, decît să innoade firul epic de la o marți la alta, urmărind întîmplările personajelor așa cum ar urmări poveștile Șeherezadei, dar pierzînd mereu contactul cu focarul tensiunii dramatice, ieșînd de fiecare dată din atmosferă? Se renunță astfel, din start, la calitatea specifică a comunicării teatrale, în favoarea unui alt tip de receptare, mai degrabă didactică.

Nu excludem, din principiu, posibilitatea realizării unor emisiuni de teatru serial; pentru reușita lor, substanța dramatică trebuie însă, din concepție, structurată în mod adecvat de către dramaturg, pentru ca distribuirea „nodurilor conflictuale” să îngăduie evoluția și deznodămintul înăuntrul aceluiași episod, evitîndu-se diluarea liniar-narativă. Or, capodoperele clasice ale literaturii dramatice își au propria măsură, demult și temeinic verificată.

Ca să nu mai spunem că e păcat să fie astfel subminată investiția de talent și de efort a echipei de realizatori.

□ I.P.

COUPÉ

